

Budapest zeneváros

Aktiv nagyopera a szubvencionált Operaház helyett — Érdekes terv az Andrassy-ut meghosszabbítására és a pesti Dunapari rendezésére — Évi tizenegymillió juna a haakölcsönök valorizációjára

Állandó a panasz, hogy Operaházunk nézőterének a befogadóképessége nem elég nagy, miért is olyan helyárok mellett, amelyeket a közönség meg is tud fizetni, a mai — bár világviszonylatban is elég magas — színvonalat is csak erős ráfizetéssel, azaz állami szubvencióval lehet fenntartani. Részletesen ismertettük annakidején Marton Jenő dr. érdekes tervét, amely merészen szárnyaló fantáziával új Operaházat emelne a Dunaparra. A tervet most még kibővítette és részletesebben ki is dolgozta Marton Jenő dr. Már nemcsak a Nagyoperát magában foglaló kulturpalotával akarja a Dunasor fényét emelni, hanem átrendezi az egész városrészt, meghosszabbítja az Andrassy-utat a Dunáig, megépíti az új Városházát s ami az egészben a legérdekesebb, meg is mutatja, hogy minde me szükséges fedezet honnan volna előteremthető. De beszéljen ő maga!

— A Tabán újjáépítésére és a Budapest fürdőváros létesítésére irányuló mozgalomnak — kezdte Marton Jenő dr. —, szinte láncszerű folytatása a szemben lévő pesti parton a «Budapest zeneváros» megteremtése, mint újabb állomásai annak az utnak, amely az egész Dunapartnak világra szóló látványossággá, nemzetközi idegenforgalmi centrummá és szórakozó hellyé való átalakításával, továbbá a «Budapest sportváros»-t létesítő törekvésekkel, nemkülönben a megfelelő ipari és kereskedelmi célkitűzések megvalósításával a mindnyájunk által óhajtott végcél: Budapest világváros felé vezet.

— Budapest zeneváros vagy általában művészváros legméltóbb helye csakis a Dunakorzó lehet. Előtte Európa legfontosabb viziútja, a Duna, természetadta gyönyörű szépségeivel. A Ferenc József-tér, Petőfi-tér, a kiszélesített Dorottya-utca és Aranykéz-utca, továbbá a Duna által határolt területen a mellékelt tervrajz szerinti városrészt nagyszabású látványokkal lehetne megépíteni. Ennek az én tervezésem szerinti rendezésnek sajnos, áldozatul esnék a Vigadó. Viszont az Andrassy-ut, amelynek meghosszabbítását annyiszor tervezték hiába, most a Dunáig érne.

— A Vigadó-tér helyén egy óriási pompázatos szépségekkel ékes park állana. Ebbe torkolnának az Andrassy-ut, amelynek két sarokháza alkotná az új városházát, két égbenyülő gótikus toronnyal. A kettőt az ut fölött mintegy tíz méter magasságban egy csipkefinomságu hid kötné össze. Egy másik ilyen hid az Andrassy-utól északra az új nagy Operára vezetne. Ennek a nagy Opera épületnek legfontosabb részei volnának az ötvenszer hatvan méter nagyságu diszlepcsőház, jobbra a nagyopera, balra a hangverseny- és moziterem, szemben pedig a kamara és kísérleti színpad. Az épület előtt diszlepcsőzet vezetne le a Dunába, az épület és a diszlepcsőzet között pedig a mostani Petőfi-térig kettős fasorral árnyalt sétány vezetne, amelyet rengeteg szobor ékesítene. Az épület körül árkádok alatt díszesen kiképezett üzletek lennének elhelyezve. Az épületben nagy szálloda, esetleg sok magánlakás és műterem, a szuterénben fürdő, télikert és mulatóhely találna helyet.

— Szemben a tér másik oldalán a nagy Opera épületének mintegy pendantjául a muzeumok épülete állana. A külső utcai részen itt is üzleteket helyeznének el. A Városháza másik tornyáról erre az épületre is egy magas diszidacska vezetne. A három hid a Városház tornyai és az épületek erkélyrészei egy fődött galériát alkotnának, amely mintegy egy kilométer hosszúságban az Opera északi végétől kiindulva, a palotákon keresztül a muzeumok déli részéig vezetne. Ezt a díszesen kiépített galériát, amely nagy világvárosi látványosság lehetne, szintén hasznosítani tudnók, mert jobbról-balról stílusosan épített és jól jövedelmező üzlethelyiségeket helyezhetnének el mellette.

— Ami szépet és hatalmasat a magyar képzőművészet, építészet, iparművészet és zene alkotói, az ebben a két épületben, továbbá a köztük levő disztéren és az előttük levő sétányon mind otthonra találna. A terv negyvenezer négyzetméteren épült, mintegy 800.000 köbméter épület-tömb kisajátítását tenni szükségessé. Ennek forgalmi értéke az eladás alatt levő épületek gyakorlatból vett árai s a köbméterenkint ötven millió pengőre tehető. Ezzel az összeggel jól meg volna fizetve a kisajátított épület-tömb s a tulajdonosok a kamatjövdelemből munka nélkül nagyobb jövdelemhez jutnának, mint amennyit most élveznek. Ha meg akarjuk tudni, hogy érdemes-e a tervet megvalósítani, ugy elsősorban a bevételeket kell számba venni s ahhoz irányítjuk a kiadásokat és az építési költségeket addig nyújtózkodva, ameddig a takaré ér. Az 1929/30. évi állami költségvetés többek közt a következő adatokat tartalmazza:

2. rov. 1. alcim Művészeti célokra	500.000 pengő
2. rov. 3. alcim Irodalmi célokra	130.000 "
4. rov. 1. alcim Az Operaház szubvenciója	1.850.000 "
4. rov. 2. alcim A Nemzeti Színház szubvenciója	806.000 "

Összesen: 3.286.000 pengő

A fővárosi költségvetésben a következő ada-

tokat találjuk: A három főtemplom zenéje kerekén 133.300 pengő.

A Városi Színház szubvenciói, épületen bérvesztés, tatarozás költségei stb. 400.000 pengő.

Összesen tehát négy millió pengő áll rendelkezésre ezekből az összegekből. Ezzel a négy millióval harmincévi törlesztés mellett 6%-kal 56 millió pengő, 6½%-kal 53 millió pengő, 7%-kal 50 millió pengő, 8%-kal 44 millió pengő, 10%-kal pedig 38 millió pengő volna törleszthető. A Nemzeti Színházak átadva az Operaházat, tízmillió pengő leltári értékben s a Nemzeti Színház szubvencióját a nagy Opera terhére írva, a fenti négy millió egész terjedelmében a nagy Opera építési kölcsönének törlesztésére volna fordítható. Így az alábbi kép alakul ki: a nagy Operát magában foglaló épület-tömb — 20.000 négyzetméter — összköltségei 65 millió pengőt tennének ki. A bevételek, amelyekkel ennek az összegnek az annuitását törleszteni lehetne, a következők lennének:

	Pengő
1. Az állami és városi költségvetés terhére	4.000.000
2. A földszinten, félemeleten és első emeleten elhelyezett háromszáz üzlethelyiség bére	3.000.000
3. Az ötszáz szállodai szoba, éttermek, kávéházak, télikert stb. jövedelme minimálisan	1.500.000
4. A nagy Opera jegyárusításából	1.500.000
5. A hangversenyterem bérletéből	500.000
6. A mozi bérletéből	500.000
7. A szuterénben elhelyezett téli strand-fürdő, hullámfürdő stb. jövedelméből	500.000
8. A nyári helyiségek bérletéből	500.000
Összesen:	12.000.000

Ezzel szemben a kiadások a következőképen alakulnának:

Az Operaház művészi kiadásaira	Pengő 3.000.000
--------------------------------	-----------------

A Nemzeti Színházra, szubvenció	800.000
Ötvenmillió építési kölcsön 9% annuitása	4.500.000
A telek külön elszámolására	450.000
Maradna tartalék a színvonal emelésére és egyéb költségekre minimalisan	3.250.000

Ugyanilyen módon lehetne bizonyítani, hogy az új városháza megépítése is rentábilis lenne. A telek a Vörösmarty-tér és az Erzsébet-tér részbeni felhasználásával 7 millió pengőbe, az építkezés pedig 40 millió pengőbe kerülne. Ennek a 47 millió pengőnek a fedezetét a következő módon találhatnók meg:

	Pengő
1. A régi városháza értékesítése	15.000.000
2. Ötven földszinti és ugyanennyi fél-emeleti fizető irodával és fogadóval, átlagos 10.000 pengő évi bérrel, összesen 1 millió pengő, azaz tőkésítve	11.000.000
3. Háromszáz lakás az V.—VIII. emeleten átlag 2000 pengő évi bérrel. Tőkésítve	7.000.000
4. Az I.—IV. emeletlakberegynéértéke tőkésítve	7.000.000
5. Különböző fővárosi épületek eladásából	10.000.000
Osszesen	50.000.000

Szóval, mindennek a megvalósítására 172 millió pengő kellene, amelyből 45 milliót vagyonszere, azaz egyes épületek és telek eladása útján lehetne megszerezni, 44 milliót amortizálásának a mai szubvenciók, míg 73 milliót az annuitását a jövedelemből kellene törleszteni. Nyolcszázalékos amortizációs kölcsön mellett, amely évi kilencszázalékos annuitással törleszthető, 7.380.000 pengő aktív egyenleg mutatkoznék. Ha azonban saját erőnkől, hatszázalékos elsőbbségi kötvények kibocsátásával oldanók meg a pénzügyi részt, úgy

az aktív egyenleg 11 millió pengőre emelkednék s ebből az összegből már a hadikölcsönök kamatait is lehetne valorizálni.

Nem tértem ki a közvetett hasznokra, amely a munkaalkalmak teremtése és az idegenforgalom fellendítése következtében előállana, pedig ez a tervezet ezen a téren is sokat segítene a bajokon. Meg vagyok róla győződve, hogyha az állam, főváros és társadalom összefog, ezt a tervezetet meg lehet valósítani.

Mindenestre érdekes ez a fantasztikus várostervezési terv. Szakértőknek kellene Marton Jenő dr. költségvetési adatait megvizsgálni, hogy tényleg reálisak-e. S ha igen, úgy nem szabadna késlekedni a megvalósításával.

kitött vele s meghitt viszonyba lépett egy félvilági nővel, ki neki régtől vetélytársa volt és kétségtelenül azonos azzal a nővel, aki a névtelen feljelentést küldte a rendőrségnek. A gyilkosság napján Leonie egy kávéház terraszán ült. Arra ment kocsiján Parizot s megállt, mikor megpillantotta. Kérdezte tőle, nem tartana-e vele Cannesba s ő elfogadta a meghívást. Ulközben Parizot egy kisebb összeget adott neki, mert nála nem volt pénz. Aztán megállapodtak, hogy Cannesban egy kávéházban találkoznak s együtt mennek vissza Nizzába. De Leonie hiába várta udvarlóját. Mikor ki akarta fizetni a kávéházi számláját, észrevette, hogy nincs meg az a pénze, melyet Parizottól kapott. Azt hitte, hogy Parizot vette ki a zsebéből azt a néhány bankjegyet, melyet tőle kapott, s kénytelen volt kölcsönt kérni, hogy visszatérhessen Nizzába. A vételen úgy hozta, hogy utközben találkozott Parizot kocsijával. Felszállt az autóra. Utközben erősen összeszóvalkoztak és Parizot a vita hevében megütötte. A leány ekkor fel-

9 Grands
Prix

Longines
a
világhírű svájci precíziós óra

HERPY óraművesnél
Budapest, IV. Petőfi Sándor-utca 17

Kérjen árjegyzéket!

kapta azt a revolvert, melyet Parizot a kocsi ülésére alá rejtett. A következő pillanatban eldőrdült két lövés megtörtént a dráma. Ő csak önvédelemből tette, amit tett.

A nizzai esküdtekre vár a nehéz feladat, eldönteni, hogy a két előadás közül melyiknek adjanak hitelt.

házaságkötés idején is külföldi volt-e vagy csak azután vesztette-e el magyar honosságát. A már eredetileg is külföldi honoshoz férjhez ment nőt ilyenkor az említett feltételek fenforgása esetén — egészen helyesen és a törvény rendelkezésének megfelelően — minden további nélkül elfogadják magyar állampolgárnak, illetve visszahonosítja a belügyminisztérium,

de rögtön más álláspontra helyezkedik ugyanez a minisztérium, ha az iratokból az derül ki, hogy a férj eredetileg magyar állampolgár volt és csak Trianon miatt vesztette el a magyar állampolgárságot.

Az ilyen esetben a belügyminisztériumnak az az álláspontja, hogy az ugynevezett beköltözést engedély nélkül, amit egyébként a kivételek csekély számától eltekintve, még most sem lehet megkapni, nincs visszahonosítás az elvált asszonyok esetében sem.

Ez a felfogás tarthatatlan, mert hiszen a hivatkozott törvényhely, melynek rendelkezései az 1922:XVII. tc. 24. §-a értelmében a trianoni esetekre is kiterjednek, imperative írja elő a visszahonosítás iránti kérvény kedvező elintézését.

A belügyminisztérium azzal magyarázza ezt az álláspontját, hogy mivel ezt az állandó gyakorlatot követi a férfakkal kapcsolatban a beköltözési engedély, mint sine qua non tekintetében, nem részesítheti több jogban az egyik házastársat, a feleséget, mint amennyiben a másik házastársat, a férjet részesíti.

Ez azonban helyt nem álló okoskodás, mert — nem is szólva arról, hogy a törvény értelmében a trianoni honosságvesztett férfiaktól sem lehet beköltözési engedélyt kívánni a visszahonosításhoz — a nőkkel kapcsolatban a hivatkozott 37. és 41. szakaszok külön intézkednek abból az okból, hogy ha csupán a férj külföldi honos volta miatt vesztette el a magyar nő magyar állampolgárságát,

házaság megszűnése folytán lehetővé ki-

Megnehezíti a belügyminiszter azoknak a nőknek a visszahonosítását, akiknek férje Trianon miatt vesztette el magyar állampolgárságát

Könnyebb a visszatérés annak, aki eredetileg is külföldi honoshoz ment férjhez

A trianoni honossági problémák egyre szaporodnak és az élet napról-napra felvet olyan kérdéseket, amelyek helyes törvénytárgyarázattal közmegelegedésre megoldhatók volnának, de az illetékes hatóságok akárhánszor félreírják a törvény intencióját és azzal homlokegyenest ellenkező irányban hozzák meg döntésüket.

Ezek közé tartoznak azok a nem kiszámu esetek is, amikor az olyan nő kéri visszahonosítását házassága felbontása folytán, kinek férje a házasságkötés idején magyar állampolgár volt, de utóbb, mert nem optált, elvesztette magyar állampolgárságát.

Az 1879:L. t.c. 37. §-a értelmében visszanyeri magyar állampolgárságát az a nő, aki külföldihez ment férjhez, ha házasságát az illetékes bíróság

érvénytelennek nyilvánítja.

Ugyanennek a törvénynek 41. §-a úgy intézkedik, hogy az a nő, aki férjének elbocsátása, távolléte által, vagy pedig külföldivel kötött házassága folytán elvesztette magyar állampolgárságát, ha a bíróság a házasságot felbontja vagy özvegyiségre jut az illető nő s valamely Magyarország területén levő község kötelekébe helyezik, vagy pedig ezt a felvételt a község kilátásba helyezi, folyamodásra visszavonandó a magyar állampolgárok közé.

Mindazokban az esetekben, amikor ilyen kérvény kerül a belügyminisztériumba tárgyalásra, a minisztérium mindenképp az a kérvényt teszi vizsgálata